

עליונים היו אומרים, אַחֹת לְנוּ קִטְנָה וְשָׂדִים אֵין לָהּ, שְׂאִין בְּהֶם זְכוּיֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, מַה נַּעֲשֶׂה לְאַחֹתֵנוּ? כְּלוּמַר, מַה כְּבוֹד וּגְדֻלָּה נַעֲשֶׂה לְאַחֹתֵנוּ זֹו בַּיּוֹם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתְגַּלֶּה בְּהַר סִינַי לְתַת לָהֶם תּוֹרָה?

(וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי). כְּתוּב הָיָו נִכְנִים לְשַׁלְשֶׁת יָמִים אֶל תִּגְשׁוּ אֶל אִשָּׁה, וְהִינוּ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּשַׁעַר שְׂרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַגְלוֹת בְּהַר סִינַי, קָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכָל הַפְּמֻלְיָה שְׁלוֹ וְאָמַר לָהֶם: עֲכָשׁוּ יִשְׂרָאֵל תִּינוּקוֹת שְׂאִינֶם יוֹדְעִים אֶת הַנְּהַגוֹתַי, וְאֲנִי רוֹצֵה לְהַתְּגַלֹּת עֲלֵיהֶם. אִם אֲתַגְּלֶה אֲלֵיהֶם בְּכַח הַגְּבוּרָה - לֹא יוּכְלוּ לְסַבֵּל. אָבֵל אֲתַגְּלֶה עֲלֵיהֶם בְּרַחֲמִים וְיִקְבְּלוּ אֶת הַנְּהַגוֹתַי. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַדְּאִי, שֶׁהוּא רַחֲמִים. מִנֵּין לְנוּ? שְׁפָתוֹב (שְׁמוּאֵל ב' כב) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְדּוּ.

וּבַיּוֹם הַתְּגַלָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל. הַקְּדִים לָהֶם רַחֲמִים בַּתְּחִלָּה, וְאַחַר נִתְּנָה לָהֶם תּוֹרָה מִצַּד הַגְּבוּרָה. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שְׁכַף רְאוּי לָהֶם, שֶׁבְּגִלְל כַּף נִקְרְאוּ יִשְׂרָאֵל.

בְּהֵיוֹת הַבֶּקֶר, שְׁפָתוֹב (שִׁם כב) בֶּקֶר לֹא עָבוֹת. הָרִי אִם הָיָה עָבוֹת, אִזּוּ נִמְצְאוֹת קְדוּרוֹת וְלֹא הַתְּגַלָּה חֶסֶד. וּמִתִּי מִתְּגַלָּה חֶסֶד? בַּבֶּקֶר, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית מד) הַבֶּקֶר אֹר. שְׁכַשְׁמַאֲרִי הַבֶּקֶר, נִמְצָא חֶסֶד בְּעוֹלָם וְהַדִּינִים עוֹבְרִים. וּבְזִמְן שְׁלֹא מֵאִיר הַבֶּקֶר, הַדִּינִים עַד אִזּוּ לֹא עוֹבְרִים, שְׁפָתוֹב (אִיּוֹב לח) בְּרֵן יַחַד כְּכִי בֶּקֶר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. פִּיּוֹן שְׁעָבְרוּ אוֹתָם כּוֹכְבִים וּמֵאִיר הַשָּׁמֶשׁ, בְּאוֹתָהּ שַׁעַר כְּתוּב בֶּקֶר לֹא עָבוֹת, וְחֶסֶד מִתְּעוֹרֵר בְּעוֹלָם

זְכוּוֹן וְעוֹבְדִין טָבִין. מַה נַּעֲשֶׂה לְאַחֹתֵנוּ, כְּלוּמַר מַה יִּקָּר וּרְבוּ נַעֲבִיד לְאַחֹתֵנָּא דָּא בַּיּוֹמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְגַּלִּי בְּטוֹרָא דְסִינַי לְמִיָּהֵב לָהּ אוּרִייתָא.

(וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי), כְּתִיב הָיָו נִכְוִנִים לְשַׁלְשֶׁת יָמִים אֶל תִּגְשׁוּ אֶל אִשָּׁה וְהִינוּ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. ר' שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּשַׁעַתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְאַתְגַּלְאָה (דף פ"א ע"א) בְּטוֹרָא דְסִינַי, קָרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל פְּמֻלְיָא דִּילֵיהּ, אָמַר לוֹן, הַשְּׁתָּא יִשְׂרָאֵל רַבִּיין, דְּלֹא יוֹדְעִין נִימוּסִי, וְאֲנָא בְּעִי לְאַתְגַּלִּי עֲלֵייהוּ, אִי אֲתַגְּלִי עֲלֵייהוּ בְּחִילָא דְגְבוּרָה, לָא יִכְלִין לְמַסְבֵּל. אָבֵל אֲתַגְּלִי עֲלֵייהוּ בְּרַחֲמִי, וְיִקְבְּלוֹן נִימוּסִי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַדְּאִי דְאִיהוּ רַחֲמִי מְנַלְן. דְּכְּתִיב, (שְׁמוּאֵל ב' כב) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְדּוּ.

וּבַהָיִי אֲתַגְּלִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אֲקָדִים לָהּ רַחֲמִי בְּקְדָמִיתָא. וְלִבְתַּר אֲתִיָּהֵיב לָהּ אוּרִייתָא, מְסַטְרָא דְגְבוּרָה. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, דְּהָכִי אֲתַחֲזִי לָהּ, דְּבַגִּינִי כַּף יִשְׂרָאֵל אֲקָרוּן.

בְּהֵיוֹת הַבֶּקֶר, דְּכְּתִיב, (שְׁמוּאֵל ב' כב) בֶּקֶר לֹא עָבוֹת. הָא אִי הוּא עָבוֹת קְדוּרוֹתָא אֲשַׁתְּכַח, וְלֹא אֲתַגְּלִיָּא חֶסֶד. וְאִמְתִּי אֲתַגְּלִיָּא חֶסֶד. בַּבֶּקֶר. כְּמָה דְאֶתְ אָמַר, (בְּרֵאשִׁית מד) הַבֶּקֶר אֹר. דְּכַד נְהִיר צְפָרָא, חֶסֶד אֲשַׁתְּכַח בְּעַלְמָא, וְדִינִין מִתְּעַבְרֵן. וּבְזִמְנָא דְלֹא נְהִיר בֶּקֶר, דִּינִין עַד כְּעַן לֹא מִתְּעַבְרֵן. דְּכְּתִיב, (אִיּוֹב לח) בְּרֵן יַחַד כְּכִי בֶּקֶר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. פִּיּוֹן דְּאֲתַעַבְרֵן אִינוּן כְּכַבֵּיָא וְנְהִיר שְׁמֵשָׁא, בִּיָּה שַׁעַתָּא כְּתִיב, בֶּקֶר לֹא עָבוֹת. וְחֶסֶד אֲתַעַר בְּעַלְמָא תַּתָּא, בְּהֵיָא שַׁעַתָּא כְּתִיב, בְּהֵיוֹת

הפתחות. באותה שעה כתוב בהיות הבקר וכיון שעברו הפוככים, נמצא הבקר. (כשהתעורר הבקר, דינים לא נמצאו).

אמר רבי יוסי, בהיות הבקר התחיל הקדוש ברוך הוא להתגלות בהר סיני. שנינו בהיות הבקר - כשהתעוררה זכותו של אברהם שכתוב בו (בראשית ט) וישפם אברהם בבקר.

ויהי קלת וברקים. אמר רבי אבא, קלת כתוב חסר. שני קולות שחזרו להיות אחד. זה יוצא מזה. רוח ממים, ומים מרוח. שנים שהם אחד, ואחד שהוא שנים. אמר רבי יוסי, קלת אחד, והוא קול גדול חזק שאינו פוסק לעולמים, הוא שכתוב בו קול גדול ולא יסף, שהרי שאר הקולות פוסקים, ששנינו, בארבע תקופות בשנה הקול נפסק, ואז הדינים מתעוררים בעולם, וקול זה שכולל בו את שאר הקולות, לא נפסק לעולמים ולא עובר מקיום שלם והחזק שלו. שנינו, קול זה קול של הקולות, קול שכולל את כל שאר הקולות.

אמר רבי יהודה, אין קול אלא מצד רוח ומים ואש, ובקול (הכל) עושה קול, ונכלל זה בזה, ועל זה כתוב קלת וברקים. אמר רבי יוסי, הינו מה שכתוב (תהלים קלה) ברקים למטר עשה. שלהבת בעטרות, קשר של רחמים בחבה, שלא (שוקעת) מצויים.

שנינו, רבי יהודה אומר, בצד הגבורה נתנה התורה. אמר רבי יוסי, אם כן, היא היתה בצד שמאל? אמר לו, החזרה לימין, שכתוב (דברים לג) מימינו אש דת למו, וכתוב ימינך ה' נאדרי בפח וגו'. מצאנו שמאל שהחזר לימין, לימין לשמאל. הרי גבורה לשמאל (לימין).

הבקר. וכיון דמתעברין ככביא בקר אשתכח. (נ"א דאתער בקר, דינין לא אשתכחו)

אמר ר' יוסי, בהיות הבקר שארי קדשא ברין הוא לאתגלאה בטורא דסיני. תאנא, בהיות הבקר, פד אתער זכותיה דאברהם, דכתיב ביה (בראשית ט) וישפם אברהם בבקר.

ויהי קלת וברקים, אמר רבי אבא, קלת פתיב חסר. תרין קלין דאהדרו לחד, דא נפקא מן דא, רוחא ממיא. ומיא מרוחא. תרין דאינון חד, וחד דאיהו תרי.

אמר רבי יוסי, קלת חד, ואיהו קלא רברבא תקיפא, דלא פסקת לעלמין, ההוא דכתיב ביה (דברים ה) קול גדול ולא יסף דהא שאר קלין אתפסקון, דתניא, בארבעה תקופין בשתא, קלא אתפסקת, וכדין דינין מתערין בעלמא. והאי קלא דכליל שאר קלין ביה, לא אתפסק לעלמין, ולא אתעבר מקיומא שלים ותוקפא דיליה. תאנא, האי קלא, קלא דקלין, קלא דכליל כל שאר קלין.

אמר ר' יהודה, לית קלא, אלא מסטרא דרוחא ומיא ואשא. ובקלא (ד"א וכלא) עביד קלא, ואתכליל דא בדא, ועל דא כתיב קלת וברקים, אמר רבי יוסי, היינו דכתיב, (תהלים קלה) ברקים למטר עשה, שלהובא בעוטרי, קטירא דרחמי בחיבתא, דלא (שקיע) שכיחו.

תנא, ר' יהודה אומר, בסטר גבורה, אורייתא אתייהיבת. אמר רבי יוסי, אי הכי בסטר שמאלא הוי. אמר ליה, אתהדר לימינא. דכתיב, (דברים לג) מימינו אש דת למו. וכתיב (שמות טו) ימינך יי' נאדרי בפח וגו'. אשפחן שמאלא דאתחזר לימינא, וימינא לשמאלא, הא גבורה לשמאלא (ד"א לימינא). וימין